

Osobnicze bezdissepimentowe rugozy jako ofiary, gospodarze i epibionty. Kilka przykładów z dolnego dewonu Maroka

Błażej Berkowski

Instytut Geologii, Uniwersytet im. A. Mickiewicza ul. Maków Polnych 16, 61-606 Poznań; e-mail: bbrk@amu.edu.pl

Małe osobnicze bezdissepimentowe koralowce Rugosa, występujące w głębszych partiach basenów sedymentacyjnych zaliczane są do tzw. fauny *Cyathaxonia sensu*: Hill (1938). Biocenozy, w których ta grupa skamieniałości stanowi istotny składnik są znane od ordowiku aż do końca paleozoiku. Zaprezentowane przykłady ścisłych relacji pomiędzy małymi bezdissepimentowymi koralowcami Rugosa oraz innymi grupami bezkręgowców pochodzą z ilasto-marglistych warstw emsu pokrywających tzw. kopce Kess-Kess na obszarze Hammar Laghdad we wschodnim Anty-Atlasie w Maroku (Berkowski, 2008, 2012). Spośród relacji *syn vivo*, w których swój udział mają osobnicze bezdissepimentowe rugozy najczęstsze są interakcje pomiędzy nimi i koloniami tabulatów oraz liliowcami (Berkowski & Klug, 2012). W przypadku interakcji z tabulatami zewnętrzne części szkieletów osobniczych koralowców Rugosa stanowią miejsce zasiedlania przez larwy tabulatów. Larwy te po zasiedleniu rozwijały się w kolonie masywne (*Crenulipora*), które z powodu agresji swoich osobników (polipów) doprowadzały do wyniszczenia i szybkiej śmierci polipy osobniczych rugozów. W przypadkach inkrustrujących auloporidów reakcje były neutralne (komensalizm). Z badanego obszaru nie są znane interakcje odwrotne, choć przykłady takie były notowane z innych miejsc na świecie (Sorauf & Kissling, 2012). W przypadku zasiedlania szkieletów rugozów przez liliowce interakcje pomiędzy nimi były neutralne. Natomiast osobnicze rugozy zasiedlające łodygi liliowców, będąc elementem obcym, były oblekane przez tkankę szkieletową liliowców i mogły egzystować na łodydze aż

do śmierci liliowca. Nie zagrażając bezpośrednio życiu liliowca, będąc wyżej, wykorzystywały silniejsze prądy przydenne bogatsze w nutrienty. Spośród tego typu biocenoz znane są zarówno pojedyncze osobniki rugozów zasiedlające fragmenty łodyg, jak i „gregaria” złożone z dwóch i więcej osobników. Omówione relacje pomiędzy w/w grupami organizmów nie są częste w zapisie kopalnymi i wskazują na nieobligatoryjne interakcje determinowane raczej przez trudne do zasiedlenia warunki środowiskowe (otaczający miękkie osady i relatywnie niską hydrodynamikę) przez organizmy fixosylne *sensu*: Neuman (1988). Współczesne biocenozy z udziałem koralowców i liliowców współwystępujących ze sobą w ścisłych relacjach nie są znane.

BIBLIOGRAFIA:

- Berkowski, B., 2008. *Palaeontographica Abteilung A*, 284: 17–68.
Berkowski, B., 2012. *Acta Palaeontologica Polonica*, 57: 391–400.
Berkowski, B. & Klug, C., 2012. *Lethaia*, 45: 24–33.
Hill, D., 1938. *A Monograph on the Carboniferous Rugose Corals of Scotland. Part 1*. *Palaeontological Society of London*, London. 67 pp.
Neuman, B.E.E., 1988. *Lethaia*, 21: 97–114.
Sorauf, J.E. & Kissling, D.L., 2012. *Geologica Belgica*, 15: 220–225.